

Osaamisen kärkihanke

TURUN YLIOPISTO

VAPAAN KANSAN LAHJA
VAPAALLE TIETEELLE

Osaamisen visio

Vuonna 2040 vetovoimainen ja monimuotoinen Turku on globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä.

Kaupunki tarjoaa erinomaiset puitteet monialaiseen osaamisten uudistamiseen ja niiden kestävään hyödyntämiseen.

#OsaavaTurku

Kuva: Teknologiakampus Turku

Tavoitteet

1. Uusien innovaatio- ja osaamiskokonaisuuksien vahvistaminen
2. Turun elinvoiman vahvistaminen sekä työelämän osaamistarpeisiin vastaaminen
3. Jatkuvan oppimisen vahvistaminen ja osaamispotentiaalin käyttöön saaminen

Osaamisen ja elinvoiman muutostekijöitä

- **Demografia: lasten ja työikäisten vaje koko maassa ja Varsinais-Suomessa**
  - Kansainvälisiä osaajia ja heidän perheitään tarvitaan
  - Kaikkien ikäluokkien osaaminen tarvitaan työelämään. Miten saadaan porukka pysymään mukana?
- **Segregaatio/eriytyminen: Suomen tilanne pistää silmään Euroopassa, Turun tilanne Suomessa**
  - Työmarkkinoilla osaamisen kohtaanto-ongelmia
  - Näkyvä toimialojen yksipuolisuutena ja tuloeroissa
- **Jatkuva oppiminen: osaamisen kehittämisen välttämättömyys**
  - Alueellinen yhteistyö kouluasteiden yli. Pitääkö jokaisen tehdä kaikki itse?
  - Yhteistyön monipuolistaminen koulutuksen järjestäjien ja työelämän välillä
  - Muuttuva työelämä? Vrt. oma osaaminen 10 vuotta sitten ja tänään, oma osaaminen 2000-luvun alussa ja tänään. Koulutuksen kasautuminen
- **Polarisaatio: osaamisen tason varmistaminen**
  - Puolelle 25-34 -vuotiaiden ikäluokasta korkeakoulututkinto vuonna 2030
  - Osaamisen kehittämisen ja täydentämisen mahdollisuudet kaikille ikäluokille

Koulutus- ja osaamistason nostaminen

Lapset ja nuoret
(varhaiskasvatus – 2. aste)

Työikäiset ja seniorit
(2. aste – VST – korkeakoulut)

Maan paras oppimispolku

Parhaat mahdolliset oppimisen edellytykset
varhaislapsuudesta nuoriin aikuisiin,
jokaiselle lapselle ja nuorelle

Tasa- ja yhdenvertainen tulevaisuus

Jatkuvan oppimisen kehittämiskokonaisuus

Tarjonta, ennakointi, ohjaus,
erityisen tervetulleet opiskelijat
*Riittävä työvoima, työmarkkinoilla pysyminen,
yritysten osaajatarpeet*

TE-toimisto, ELY, AVI, V-S liitto
korkeakoulut, amikset, kansalaisopistot,
kansanopistot, maahanmuuttajapalvelut,
työllisyyspalvelut jne

Mistä puhutaan?

- Koko väestön laaja ja laadukas perusosaaminen sekä kyky, halu ja mahdollisuudet kehittää omaa osaamista ovat Suomen menestymisen edellytys (VNS 1/21).
  - Suomalainen varhaiskasvatus ja koulutus perustuvat jatkuvan oppimisen periaatteelle ja sen edistämiselle. Jatkuvalle oppimiselle tarkoitetaan koko elämänkaaren jatkuvaa osaamisen kehittymistä ja kehittämistä.
  - Kun rakennetaan yhteiskuntaa, jossa osaamista kehitetään koko elämän ajan, koko koulutusjärjestelmän tulee tarjota kaikille mahdollisuudet liikkumiseen järjestelmän sisällä ja rakentaa toimivia yhteyksiä muuhun yhteiskuntaan.
- = Lapsi ja nuori ei muutu korkeakoulun aloituspaikaksi, suoritetuksi tutkinnoksi ja muutosjoustavaksi työntekijäksi oppivelvollisuuden päättyessä. Jatkuva oppiminen vaatii pitkäjänteistä työtä ja panostusta.

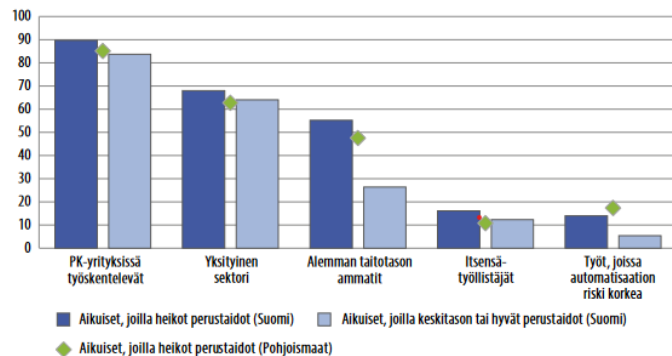
Mistä puhutaan?

- Lähivuosina laadukasta, saavutettavaa ja yhdenvertaista varhaiskasvatusta ja koulutusta haastavat:
  - pienenevät ikäluokat
  - vieraskielisten osuus ja tarpeet
  - kunta-alan henkilöstön eläköityminen
  - osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät ongelmat
  - kuntatalouden heikot näkymät
- Nykyiset hallinto-, rahoitus- ja lainsäädäntöratkaisut eivät huomioi kuntien eriytyviä olosuhteita mm. **väestökehityksen vaikutusten, palveluiden laadun, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden, tuen tarpeiden, vieraskielisten tarpeiden** sekä koulukuljetusten ja pätevien opettajien saatavuuden osalta.

Ilman tutkintoa tehtävät työt vähenevät rajusti kymmenen vuoden aikana – tutkija varoittaa keskiluokan katoamisesta

Tekniikan kehittyminen vie vuosikymmenessä ison osan työpaikoja, joissa on pärjännyt ilman koulutusta. Menetettyjen työpaikkojen tilalle tulee korkeakoulutusta vaativia asiantuntijatehtäviä.

Kuvio 3. Heikkojen perustaitojen varassa olevat aikuiset työskentelevät useammin pienissä yksityisen sektorin yrityksissä: heikkojen perustaitojen varassa olevien työllisten työmarkkina-asema (PIAAC), %.
Lähde: PIAAC (2012, 2015)

Yli 600 000

työkäisellä puutteelliset perustaidot ja heikot oppimisvalmiudet estävät uuden oppimista.

Aikuisten joukossa on paljon henkilöitä, joiden oppimisen vaikeutta ei ole tunnistettu ja jotka eivät ole saaneet siihen tukea.

- Koulutustaso on ollut laskussa jo vähintään vuosikymmenen. 1978 syntyneet on korkeimmin koulutettu ikäluokka. Nyt varovaisia viitteitä noususta.
- **Oppimistulosten lasku** on Suomessa ollut poikkeuksellisen nopeaa
- Tutkimuksissa todettu **lukutaidon ja matematiikan osaamisen heikkeneminen** vastaa yli vuoden, joissain aineistoissa kahden vuoden, oppimista.
- **Sosiaaliseen taustaan liittyvät erot oppimistuloksissa** ovat nousseet aiempaa korkeammalle.
- Sukupuolten oppimistuloserot ovat kansainvälisesti poikkeuksellisen korkealla tasolla.

Maa(ilma)n paras oppimispolku

Vastataan pormestariohjelman tavoitteisiin rakentamalla Maan paras oppimispolku – kehittämisohjelma 2023 -2027 – tavoite kirkkaana mielessä: vasu/ops/tutkinnon perusteet toteutuu jokaisen lapsen ja nuoren kohdalla parhaalla mahdollisella tavalla

1. Järjestetään Kasvatuksen ja opetuksen johdon foorumit keväällä 2023
2. Rakennetaan yhteen koottu näkemys tavoitteiden toteutumisesta kasvatuksessa ja opetuksessa
3. **Kopan oma kehittämistyön tavoitteet** mm. oppimisen tuki, sitouttava kouluyhteisötyö, S2-kehittäminen, erikoisluokkaselvitys jne. **integroidaan näkyvämmiin ulkoisen rahoituksen projektien tavoitteisiin**
  - Nähdään paremmin miksi tehdään ja mitä tehdään
  - Nähdään mitä ei tehdä
  - Hahmotetaan koko lapsen ja nuoren oppimispolku yli kouluasterajojen
4. Seuranta ja arviointi – saadaanko rahalla ja toimenpiteillä sitä mitä halutaan?

Maan paras oppimispolku

Järjestettiin Kasvatuksen ja opetuksen “johdon foorumit” ja “kehittäjäfoorumit” keväällä 2023

- Lyhyellä aikavälillä: Toiminnan suunnittelu ja vuoden 2024 talousarvioon valmistautuminen johtoryhmävetoisesti
- Keskipitkällä aikavälillä Maan parhaan oppimispolun toimenpideohjelma 2023-2027
- Pitkällä aikavälillä: Osaamisen visio 2040

= Yhdessä muodostettu näkemys pormestariohjelman tavoitteiden toteuttamisesta kasvatuksessa ja opetuksessa

- Huomioidaan palvelualueiden oma kehittämistyö ja ulkoisen rahoituksen hankkeet
- Tunnistetaan kehittämisen kapeikot ja etsitään niihin ratkaisut

Maan paras oppimispolku

Muun muassa:

- Yhteinen puhe, yhtenäinen toimintakulttuuri ja yhteiset suuntaviivat
  - Toimintasuunnitelmat ja palvelusuunnitelmat yhteisesti johdettuna strat. työskentelynä
  - Valitut kehittämiskohteet, selkeämpi resursointi
  - Kehittämisen vaikuttavuuden seuranta ja arviointi
- Tuen strategia oppimispolulla
- Monikulttuurisen kasvatuksen ja opetuksen polku Turussa
- Englanninkielisen kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen polku Turussa
- Yhteisöllinen opiskeluhoito – hyvinvointi ja terveyden edistäminen
- Eriarvoistumisen ehkäiseminen – perustaitoihin panostaminen, oppimisen edellytysten varmistaminen, lukutaito-ohjelma
- Henkilöstön saatavuus, hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen
- Lapset ja nuoret aamusta iltaan, palveluiden kokonaisvaltainen ja vaikuttava kehittäminen

Mitä tehty keväällä 2023?

